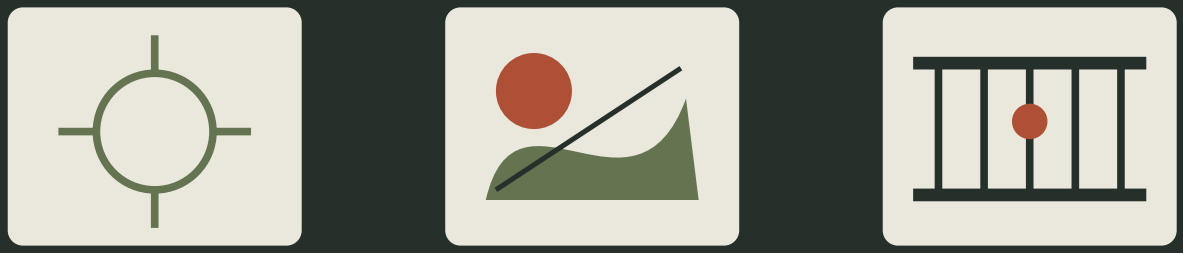
ODKRYWAMY DETALE

RODZINNA WYPRAWA W ŚWIAT RZEMIOSŁA I ARCHITEKTURY

Zestaw ćwiczeń do wspólnej zabawy dla dzieci, rodziców i dziadków. Bez mapy — wykorzystaj własny spacer lub fotografie z archiwum na sokolowsko.org.

Dla rodzin z dziećmi około 7–13 lat • do domu, szkoły i na spacer

Projekt dofinansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

sokolowsko.org

ZACZYNAMY!

Jak korzystać z pakietu?

Nie musisz znać historii każdego budynku, aby dostrzec coś ciekawego. Patrz uważnie, zadawaj pytania i zapisuj to, co naprawdę widzisz.

PIĘĆ ZASAD MĄDREGO ODKRYWCY

01 Wybierz fotografię ze strony sokolowsko.org albo przyjrzyj się detalom podczas spaceru.

02 Czytaj zadania razem z dzieckiem. Młodsze dzieci mogą rysować zamiast pisać.

03 Szukaj detali dostępnych z bezpiecznego miejsca publicznego. Nie wchodź na posesje ani za ogrodzenia.

04 Nie dotykaj, nie czyść, nie odrywaj fragmentów i nie pobieraj próbek.

05 Jeśli nie znasz autora albo daty powstania, zapisz „nie wiem” i poszukaj źródła.

ARCHIWUM DZIEDZICTWA SOKOŁOWSKA

Archiwum na sokolowsko.org zawiera fotografie obiektów i detali architektonicznych, karty obiektów, opisy technik oraz informacje o historii i lokalizacji. Możesz porównywać swoje spostrzeżenia z zapisanymi tam danymi.

TRZY TECHNIKI

Rozpoznaj, co widzisz. Rysunki są schematyczne, nie przedstawiają konkretnych zabytków Sokołowska.

RELIEF

Wzór wypukły lub wgłębiony w powierzchni, np. na ścianie.

? Widzisz cień wokół wypukłych kształtów?

MURAL

Malowidło wykonane na ścianie lub innej dużej powierzchni.

? Czy wzór jest namalowany, a nie wyrzeźbiony?

METALOPLASTYKA

Element z metalu wykonany w celach użytkowych lub dekoracyjnych.

? Czy dostrzegasz pręty, łączenia lub ozdoby?

ZADANIE 1 / POŁĄCZ W PARY

Dopasuj opis do techniki. Wpisz A, B albo C.

A — relief

B — mural

C — metaloplastyka

1 Przed wejściem znajduje się ozdobna metalowa krata. _____

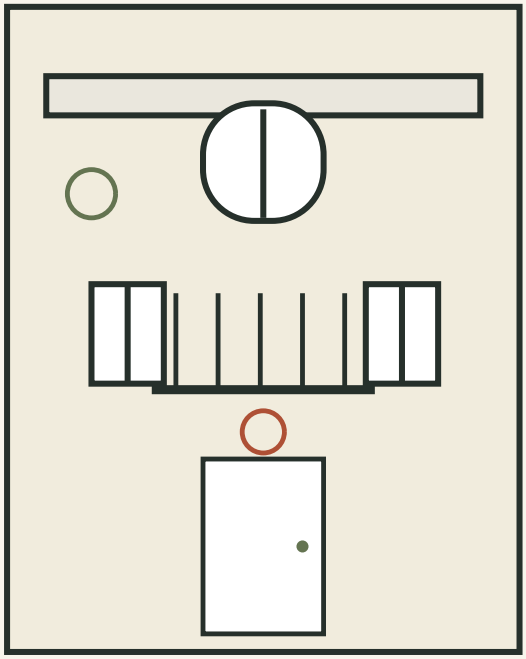
2 Na ścianie budynku namalowano wielobarwną kompozycję. _____

3 Na fasadzie wystaje dekoracyjny wzór wykonany w tynku. _____

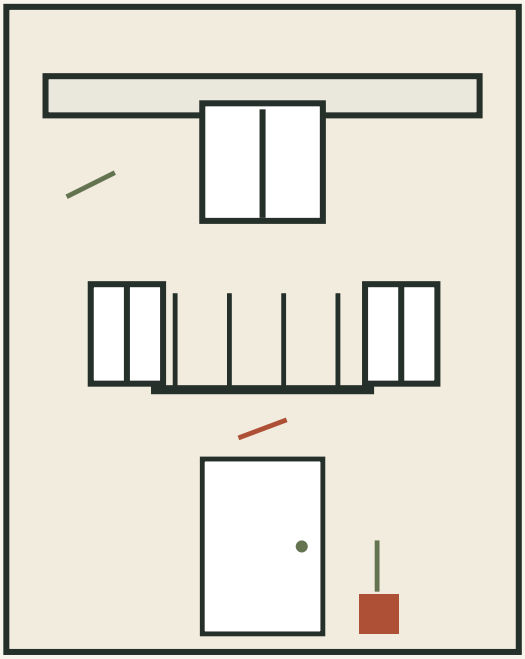
? Zapisz własny przykład:

ZADANIE 2 / ZAUWAŻ RÓŻNICĘ

Spójrz na dwie ilustracje fasady. Znajdź i zakreśl pięć różnic. To ćwiczenie wyobraźni — nie fotografia prawdziwego budynku.

A

B

5 / 5

Znalazłem / znalazłam następujące różnice:

ZADANIE 3 / DETEKTYW DETALI

Wybierz jeden detal z fotografii archiwalnej albo z otoczenia. Zrób szkic i zapisz trzy pewne obserwacje.

MÓJ SZKIC

Miejsce lub źródło fotografii:

Trzy cechy, które widzę:

Moim zdaniem ten element służy do:

Co chciałbym / chciałabym sprawdzić?

ZADANIE 4 / WIDZĘ CZY ZGADUJĘ?

Zaznacz O = obserwacja lub H = hipoteza. Następnie spróbuj ułożyć po jednym własnym zdaniu.

1. Na balustradzie widać brązowy nalot. **O / H**

2. Balustradę wykonał znany artysta. **O / H**

3. Na ścianie jest wzór roślinny. **O / H**

4. Dekoracja powstała dokładnie sto lat temu. **O / H**

Moje zdanie – obserwacja:

Moje zdanie – hipoteza:

ZADANIE 5 / RODZINNY MINI-QUIZ

Zaznacz jedną odpowiedź. Klucz znajduje się na ostatniej stronie — nie podglądaj!

1. Co nazywamy reliefem?

- ☐ A. Ozdobę wypukłą lub wgłębną
- ☐ B. Każdy plakat na ścianie
- ☐ C. Rysunek wykonany w zeszycie

2. Do czego może służyć balustrada?

- ☐ A. Wyłącznie do ozdoby
- ☐ B. Do ochrony i dekoracji
- ☐ C. Wyłącznie do malowania

3. Które zdjęcia najlepiej dokumentują detal?

- ☐ A. Tylko bardzo bliskie
- ☐ B. Tylko widok całego miasta
- ☐ C. Całość, kontekst i zbliżenie

4. Co zrobić, gdy nie znamy daty powstania obiektu?

- ☐ A. Zgadywać
- ☐ B. Napisać „nieustalona” i poszukać źródeł
- ☐ C. Dopisać dzisiejszą datę

5. Czego nie robimy podczas oglądania detali?

- ☐ A. Nie dotykamy i nie czyścimy
- ☐ B. Nie robimy notatek
- ☐ C. Nie zadajemy pytań

6. Które stwierdzenie jest obserwacją?

- ☐ A. „Zrobił to artysta X”
- ☐ B. „Obiekt pochodzi z XIX wieku”
- ☐ C. „Widzę pęknięcie w tynku”

MAŁY SŁOWNICZEK PL/EN

Pojęcia, z którymi spotkacie się podczas wspólnych odkryć. Każdy termin ma tłumaczenie i krótką definicję.

Detal Detail	Niewielki element większej całości, np. ozdoba drzwi.
Fasada Façade	Zewnętrzna ściana budynku, zwłaszcza jego główna elewacja.
Relief Relief	Wypukły lub wgłębiony wzór na powierzchni.
Mural Mural	Malowidło na ścianie lub innej dużej powierzchni.
Metaloplastyka Artistic metalwork	Tworzenie użytkowych lub ozdobnych przedmiotów z metalu.
Balustrada Balustrade	Bariera zabezpieczająca przy schodach, balkonach i podestach.
Faktura Texture	To, czy powierzchnia jest gładka, chropowata lub nierówna.
Korozja Corrosion	Stopniowe niszczenie metalu przez reakcje z otoczeniem.
Archiwum Archive	Uporządkowany zbiór materiałów i informacji.
Dokumentacja Documentation	Zdjęcia, opisy i dane służące utrwaleniu wiedzy o obiekcie.

DLA DOROSŁYCH / ODPOWIEDZI I POMYSŁY

Zadanie 1: 1–C, 2–B, 3–A.

Zadanie 2: porównaj uważnie oba rysunki i znajdź pięć zmian.

Zadanie 4: O, H, O, H. Rozmowa jest ważniejsza niż szybka odpowiedź.

Mini-quiz: 1–A, 2–B, 3–C, 4–B, 5–A, 6–C.

ROZMOWA NA KONIEC

Na zakończenie zapytaj: „Jaki detal zapamiętasz?”, „Co udało się naprawdę zaobserwować?”, „Czego chcielibyśmy dowiedzieć się z archiwum?”.

BONUS / OPOWIEDZ MI O DETALU

Poproś starszą osobę w rodzinie, by opowiedziała o budynku lub przedmiocie, który pamięta z dzieciństwa. Zapisz, skąd pochodzi opowieść. Pamiętaj: wspomnienie jest cennym świadectwem, ale szczegóły warto sprawdzić.

Więcej fotografii, kart obiektów i informacji o rzemiośle Sokołowska: sokolowsko.org